

मुखार्पणेषु प्रकृतिप्रगल्भाः स्वयं तरङ्गाधरदान सर्गः १३
दक्षः । अनन्यसामान्यकलत्रवृत्तिः पिवत्यसौ पाय
यते च सिन्धूः ॥ ९ ॥ ससत्वमादाय नदीमुखान्मः
संमीलयन्तो विवृताननत्वात् । अमी शिरोभिस्तिमयः
सरन्ध्रैरूर्ध्वं वितन्वन्ति जलप्रवाहान् ॥ १० ॥

मुखेति । असौ समुद्रः सिन्धूर्नदीः स्वयमात्मना पिवति
च पुनस्तरङ्गाधरम्याययते किं० असा तरङ्ग एवाधरस्तस्य
दाने समर्पणे दक्षश्चतुरः पुं किं असौ न अन्येषां पुरुषाणां
सामान्या साधारणाकलत्रेषु पत्नीषु वृत्तिर्भोगो , यस्य किं०
सिन्धूः मुखानामर्पणेषु प्रकृत्या स्वभावेन प्रगल्भा धृष्टाः दम्प
त्योर्युगपत्परस्परधरपानमस्यानन्यसाधारणमिति भावः ॥ ९ ॥
ससत्वमिति । अमी तिमयः शतयोजनदीर्घामत्स्याः
सरन्ध्रैः सच्छिद्रैः शिरोभिर्मस्तकैरूर्ध्वमुच्चैर्जलानां प्रवा
हान् वितन्वन्ति विस्तारयन्ति किं० तिमयः विवृताननत्वात्
विदारितमुखत्वाद्धेतोः नदीमुखानां ससत्त्वं मत्स्यादिप्राणि
सहितमम्भोजलमादाय गृहीत्वा संमीलयन्तश्चञ्चपुटा निमी
लयन्तः जलयन्त्रक्रीडा व्यज्यते ॥ १० ॥